

ТОВАРИШ РОБІТНИК! Паміть до своєї сторінки з фабрик, з майстерні, з адміністрації, фарми і від організації. Паміть а усіх усюди і про всі!

Сторінка Робітничих Кореспондентів

ТОВАРИШ РОБІТНИК! Подивіться свою газету між робітниками в фабриках і в майстернях! Зробіть свою сторінку справжньою трибуною трудових мас!

В НАС ТРЕБА ЗОРГАНІЗУВАТИ ЮНІЮ.

Коністон, Онт.

В цій місцевості є фабрика, в якій перетворюється частину видобутого нікелю в докоалінових майнів. В цій працює околом п'ятсот робітників, з яких найбільшу частину становлять українці.

Юні тут немає, як і в інших сусідніх місцевостях. Умовини праці чимраз погіршуються. Поки власником цієї компанії був англійський капіталіст лорд Медчет, то як деякі робітники люблять говорити, — було легше працювати. Але згодом лорд змінився з другою компанією, яка була власником великих покладів нікелю в сусідній околиці і від тоді й умовини праці з кожним днем погіршуються. Я вірю, що причиною гірших обставин не є зміна власників, але посилення капіталістичної раціоналізації праці і системи епіду.

Слід згадати, що вся нікельна індустрія в сусідній околиці, належить зараз до однієї з найбільш реакційних компаній, яка чи не краще від інших поборює найменший прояв робітничого руху. Є це Інтернейшнел Нікел Корпорейшн. Вона ще 1918 р. робила різні нагнітки на радикальних робітників. За її допомогою поліція відслала кілька десятків робітників до концентраційних таборів в Кануексейні, а багато з них депортувало в Канаду. Звичайно, цю прислугу треба приписати її "нашим" українським патріотам, які й інші плачуть крокодилярними сльозами за "невою" Україною.

Коли ядею або симпатизую робітничим організаціям в цій компанії і вона про це довідається, то він одержить папірець, на якому написано: "суспендєд не ей компаніє". Такі випадки трапляються з цілком новими робітниками, навіть з релігійними.

Зі злученням цих компаній, прийнято систему Інтернейшнел Нікел Корпорейшн. Велику частину старих робітників звільнено на неограничений час. Вони і до сьогодні ходять без праці і дістають її не можуть, бо тут не приймають до роботи

поверх 40 років життя.

Хоч не хоч, а робітники, які ніколи не хотіли навіть думати про індустріальну юнію, починають застановитися над капіталістичною раціоналізацією праці і над її наслідками.

Робітничі організації, як ТУРФДім і РЗТ, хоч провадили організаційну працю, все ж таки не так як належало б. В останній часі праці була така дуже занедбана, що є непростим. Винувати тут не можна нікого іншого окрім членів цих організацій. Організаційна праця ніколи не може принасти, коли члени старяться і підається.

Є тут і "Провіт", але швидко, щоб вона носила цю назву, бо ніякої провіти вона не продає. Тільки її їхньої праці, що пильнують, коли в Робітничій Домі є яке підприємство, так зараз і собі влаштовують. Педано в Робітничій Домі грає своє представлення, а патріоти почули і собі теж саме. Після результату такий, що в Робітничій Домі приходу було \$25,00, а в "Провіті" \$3,60. Значить, "не тратьте, куме, наді..."

Коли ж долати, що єдиного приймають різні мандри і за своєю "сирою політикою", а це й сусідський шпід з французькими сестричками, тоді буде чиста настояща "Самоетійна Україна".

Люди, які підтримують цю "Провіт", це переважно фермери із західної Канади. Вони ніяк не хочуть зрозуміти, що вони були примушені тікати з ферми перед такими капіталістичними висекучачами, як і цей власник землі. Ці спродатаризовані фермери, не хочуть того зрозуміти, що їхній роботодавець, так само відправляє їх з роботи, як і тих, що працювали на нього по 15 років. І тоді прийдеться примиритися з голодом.

Та й вірю, що ці робітники скоро пізнаються на своїх парантах і зрозуміють, що боротьба проти них можна тільки в робітничих організаціях.

Робітничі організації в Коністоні, повинні переконатися цих буржуазних фермерів, кого вони повинні підтримувати і до яких організації треба їм належати.

Максім.

ВАЖКО ЖИВУТЬ НЕОРГАНІЗОВАНІ РОБІТНИКИ ПО ЛІСАХ В ОНТЕРІО.

Кріа Лейк, Онт.

Чотири місяці тому назад покинув я місто Торонто, бо не мав з чого вижити і пішов шукати праці в лісі. З тяжким трудом вдалося мені дістати працю в лісі, яких сорок миль від Торонто. Праця, як звичайно, тяжка, а плата така мала, що робітники працюють майже задаром. Все ж таки я чувся щасливим, що вдалося мені стати до роботи в лісі, бо багато робітників не може навіть цього зарплати і мучать терпіння голод і холод.

Майже кожного дня приходиться до боса по кільканадцять робітників і просить роботи, але бос відправляє їх з нічим. Я коєсь на дніх обідів до кемпі дві бідні, одержі, робітників, в літніх підтертах черевичках і просили боса прийняти їх до роботи. Вони йшли пішки, глибокими слідами, кількадесят миль, але бос не на це зважав. Він сказав, що компанія не хоче приймати більше робітників, її забагато навіть тих, які зараз працюють.

Система "епід ан" вторгувала вже собі дорогу і до лісів. Компанія наймає багато менше робітників, як це було останніми роками, але настос, щоб

робітники виконували так багато роботи, як виконувалося останніми роками при більшій кількості робітників.

Проти цього лісонки не підносять найменшого голосу протесту. Не підносять тому, що вони не є організовані і про організацію нічого взагалі не думають. Працюють тут майже самі англійці, чужинців дуже мало. Думаю би дехто, що англійські робітники повинні бути свідоміші від так званих чужинських робітників. Хто так думає, той помилється, бо таких несвідомих та фанатичних робітників, як тутешні англійські лісонки, я ще не бачив.

Вони віросли, що так би сказати, в лісі. Серед організованої робітництва ніколи не оберталися, тому про організацію не мають ніякого поняття і робітничих газет не читають. Часом возмуть до рук буржуазну англійську газету, але і її не читають, тільки переглянуть оголошення і на тому їхнє життя кінчиться. Про світові події і про теперішню кризу нічого не знають, бо про такі справи не пишеться в буржуазних газетах, а це до того і в оголошеннях.

Коли наблизалося різдво, то вони вже місяць наперед говорили про те, скільки то вони мають купити горівки, як будуть їхати додому на свята. Питали вони й мене, чи я поїду на кірмес додому і скільки думаю взяти з собою горівки. Я відповів їм, що в мене дому немає, тому не їду ніде і грошей їм горівку не даю, бо заведе вистарчає на прожиток.

І дійсно, коли надходили свята, майже всі вони поїхали додому. Самий бос взяв собі відпустку і поїхав святкувати. Повернувшись з свят, кожен з них захав хвалитися, скільки то грошей видав їм на горівку. Один робітник хвалився, що він купив на свій перміт за цілий рік за \$170 горівки. Другий похвалився, що в нього є жінка і п'ятеро дітей, але це не зашкодило йому видати на горівку \$100 на рік. Я певний, що діти цього робітника не мали порядних черевичок. Коли взяти під увагу те, що заробітна плата в лісі дуже мала і що від нового року компанія платити п'ять доларів на місяць, менше, то можна бути певним, що цей робітник, пропивши на рік сто доларів, не має на що купити черевички для своїх дітей.

Коли компанія ухвалила об-

міняти заробітну плату, то ніхто з робітників не посмів підкорити про те, скільки то вони мають купити горівки, як будуть їхати додому на свята. Зрештою, де їм протестувати, коли вони трясуться нещасні перед босом, як оживий лист. Про більшовиків не говорять нічого, бо сказати по правді, чого про них не знають. Чули дещо про поляків і тому називають нас поляками, хоч я їм нічого повоюю, що ми не поляки, а українці.

Зараз ми зовуємо дьогі з ліса на озеро. Працюємо по 12 годин дежно, бо виходимо до праці пів до шостої години раніше, а приходимо до кемпі пів до сьомої вечером. Ніхто нічого не відкаже на довгі години праці. Мовчати, бо так вони розуміють життя. Як би ці робітники читали робітничу пресу, то вони довідалися б з неї, як організовані робітники борються проти капіталістичного висіку, проти системи епіду ан і проти існуючих умовин праці. А так їм не обходиться цілий цей епіду, що в несправедливою капіталістичною системою. Такими робітниками капіталісти тишаться, бо цих покірних рабів здається і за сто років ніхто не порушить з місця.

Лісонка.

СИНЬО-ЖОВТІ СКАВУЛЯТЬ НА БАТЬКІВЩИНУ ПРОЛЕТАРІАТУ.

Кімберлей, Б. К.

Останнім часом, як на пшавіх жовто-блакитній пресі, так і в промовах різних "народних діячів", можна зустріти більшу скавуність проти Радического Союзу. За приклад, як велике є те "червоного пекла" в Радическому Союзі, ставлять "наші діти" тих іммігрантів, які ніби то не могли знести несправедливості в Радическому Союзі і мусили шукати душка хліба закордоном.

Не багато доводилося мені зустріти отаків з "нещасних" втікачів з "червоного пекла", тільки двох. Ці два паріаки на радическу владу за те, що вона не дозволяє продати хліба. Однак, коли я розговорився з ними про цю справу, то виявилось, що хліб можна продати кожній хвилі, однак не можна їм спекулювати так, як це роблять от хоч би наші канадійські спекулянти. Нарікали також, що там сила спочиває в руках босків, а дійсно "газдам" дуже тяжко жити. Вони мучать мовчати, бо інакше можуть наражитися на неприємності. А цими "газдам" в Радическому Союзі є ніхто інший, тільки кулаки, які не хочуть платити податків і висікують бідних селян.

Хто ж це ті "босики", на яких так наражають ці "іммігранти", гади з діла правдіда. А це ті, які до Жовтєвої революції були панським помелом і не мали найменшого слова в державних справах. Жовтєва революція зробила з цих рабів, вільних горожан пролетарської держави і віддала в їхні руки державну керму. Від коли ці "босики" стали на чолі державного життя, від тоді Радический Союз іде скорим темпом вперед на всіх ділянках суспільного життя. Кошичій "культурній" захід остався позаду і потону в фашістським багні. Всякий визвольний рух працюючих здавлює він при допомозі війська, поліції і тюрем. Радический Союз буде своє соціалістичне господарство і не оглядається на екавулінія імперіалістичних гієл.

Говорять ці "іммігранти", що кожне село має армію урядників, які получвають добру плату. Та коли я особисто запитав їх, щоб назвали хоч десять рій-

них урядників своєї села і сказали мені, які посади вони займають, то одержав відповідь, що їх так багато, що годі всі назвати. Виходить, що ці "іммігранти" такі здорові брешуть, бо, коли вже не можуть сказати, які функції сповняють різні районні урядники, то повинні бодай знати своїх сільських урядників.

Наколи уійти з ними в більш інтимні розмови, то можна почути, як то з їх десятих кожного дня "голова" брала собі по пайці, аж доки їм майже нічого не осталося. Почуєте від них і те, як вони стараються організувати різні загони петровічеських та деїнкієських банд, при допомозі яких стараються повалити радическу владу.

Ви побачите сльози в їхніх очах за тими втраченими матами, за тими розкошами, в яких вони жили за царату. Вкінці почуєте від них, що в Радическому Союзі добре тим, що пішли відразу з більшовиками.

Не так давно і я прийхав з старого краю. Не за горами від мене Радический Союз. Постійно повертали з нього ті, які українсько-польська горажельська війна кинула за кордон. Повертали вони до своїх рідні, але позвинні якісь часті під крилами білої ворони, яка дувала, що повернула з Радического Союзу, бо там наділили їм були землею і трактували як людей. Молодь так і рветься до робітничо-селянської держави і доводити її сидіти в тюрмах за те, що відважилися на "незаконне" шкєрєченє границі Польщі". Відсидівши кару, вони знову пробують перейти кордон і знов попадають за це до польських тюрем. Все ж таки заявляють, що хоч би їм довелось десять років попадати в тюрму за те "шкєрєченє", то вони будуть пробувати перейти границю і таки дістануться колись до "червоного пекла".

Самий цей факт вказує на те, що "наші гади з діла правдіда" не говорять правди. Ім жалко їхніх маєтків і вигідного життя, яке їх не коштувало найденної праці і тому вони так віддають на одинокую в світі робітничо-селянську країну.

Г. Довгун.

"ЗНАЄШ БРАТКУ, Я ВТРАТИВ \$4.000.00 НА ШЕРАХ".

Тімміс, Онт.

Сьогодні можна прочитати навіть в буржуазній пресі, що в країнах добробуту не дуже то солодкі часи.

Читаю місцеву буржуазну газету "Ді Поркюайн Адвен", я попав на статтю, де писалось, що в Торонто заарештовано 9 майнерських брокєрів. Це є ті люди, що продавали майнерські шєри і доробляли на них у жахливий спосіб. Коли думати про жахливість, то не треба на забувати, що справедливого способу в буржуазній суспільстві на великих біржах не було, немає й не буде. Але згаданих 9 біржєвих провідників заарештовано. Не заарештовано їх зате, що про їхню роботу ніхто не знав, нічого подібного. Їх арештовано тому, щоб засліпити публічній опії очі.

На майнерських біржєвих ринку тепер відчуєся болочий крах. Так звані шєри страшно поволілиєся відступити, і шєроїці, що мали майнерські шєри потратили величезні суми грошей. Тепер, щоб заповіти хоч трохи ліхоні, поарештовано згаданих 9 осіб і на цім, здається, все буде закінчено. Як там вишитають, про все і, нарішті, випустять на волю. Таке саме було це і збільшеними економічними індикаторами, так буде й з цими.

Але тепер про самі шєри. Кожне буржуазне підприємство опирається на шєрах. Нєраз мали робітники нагоду бачити, коли якась фабрика, чи майна десь відкривалися, так зараз кинули шєри тих підприємств на продаж. Власники таких підприємств висікують своїх агентів поміж робітників, щоб вони прихвалювали тоті підприємства і представляли величезний успіх в них у майбутньому. Оті агенти прихвалюють, що таке підприємство дуже має розвинутися і хто купить сьогодні шєри по \$1, то за рік ті шєри підуть втору і до \$10 або більше і хто купив за одного долара, буде мав зарібку дев'ять на кожній єній вложенний долар.

А невільний робітник почує отаку бачачку і думає собі: ось за рік і вже можна доробитися. Тоді бере витрасє свої кишєні з гірко запропанованого долара та піхє в буржуазне підприємство. І грїмими таких шєроїців-робітників капіталіст провадить своє підприємство і експлуатує робітника грїмими такого-ж самого другого робітника.

Коли такі підприємства підуть трохи в рух тоді й шєри підуть втору, а як ні, тоді шєри падуть відлопну. Нєраз я чув питання між робітниками такі: — А як твої майнерські шєри? Другий відповідає: — А най її шлях трафитя, я платив за шєр по 75 ц., а він тепер вива до 25 ц.

— А багато ти там мав шєрів — питається другий.

— Та мав на пару сот доларів.

Вінніпер, Ман.

На 8. лютого вчєр відкрили 11-ого зїду ТУРФДім відїтра на сцені у Вінніпєгу інсєнізовану повість І. Франка "Борислав сміється". В інсєнізацію вліто декі моменти з їхніх творів І. Франка, як: у кузні, Човєн, У долині село лежить, Беркут у ліні.

І саме тому інсєніровка повісти "Борислав сміється" є доволі важка, глибока. Хоч во-

Але вони ще підуть втору, потїшає себе програшній, що усе жєне надїєж.

Однєчє тепєр всі, які жили надїєж, що в буржуазнім лїді можна легко доробитися, спустилися на дно тай сміуть собі зуби. Найбільше в тих шєрах бродили робітники чєхословаки. Майже кожний з них брав шєри і думав, що на них доробитися. Багато з них, є імїгранти, що їздєно попри їдїли з краю і послухали другїх своїх земляків, які так само несвідомо затратили свій нещасний заробіток, та жили в надїі, що колись таки шєсти гроше в хату. Але справа пішла в другу дорогу.

Говорив зі мною одного разу знакомий товариш по праці, словак.

— "І, каже, ти знаєш братку, що я згубив чотирі тисячі доларів на стокови, єб-то на шєрах. І додає дальше й про свого брата. А мій брат, каже, він багато більше втратив, бо мав більше шєрів за мене."

Багато й наших українських робітників звїзали по таке цєрєтє, але так само не знайшли його. Робітники тисячами потратили свої гроші, а їх гроші опєрєлиє в кишєніях рїжних біржєвих спекулянтів.

А вже час, щоб робітники зрозуміли, що оті шєри, в яких є один так залюбився, залежать від розвитку даної фірми, де вони мають шєри, але оті фірми не так дуже легко проєстудіювати.

Кожна країна переживає зараз економічну кризу. В тих кризах усієкі підприємства приупадають. До того це доволить кункурєнція на світовому ринку. У такий час по більше відбувається біржєвий крах. Чи всі шєроїці тратять свої гроші в даний момент? Ні, є посєредники в тих біржах, що ставлять величєзну суму грошїн в сток даної фірми.

Вони мають своїх економістів, що студіють економічний стан країни. І коли країна економічно має припасти, або якась фірма, оті економісти бачуть це і повідомляють отих головних посєредників, що вкладають величєзні суми в сток, і ті тоді свій сток продають з великим зарібком. Опєрєлиє в короткім часі увесь сток їде в долину. А тоді тратить тільки той, хто не розуміє, в який спосіб і коли вступаєє криза, тратить голову робітники.

Отак вкортці я розумію отакі торговокї грїмими. Вгагаї робітники не повинні бавитися в буржуазних шєрах, бо шєри є нічо инше як риба без костей для буржуазних спекулянтів біржєвих. Я думаю, що кожний зрозуміє той, що зупинив свої гірко запропановані центи у тих шєрах. А ті, що ще не пробували того шєсти, хай добре вистєрїгаються, аби не попали в руки рїжних біржєвих спекулянтів, бо вони їм так само кишєні випєстятє.

Робкор.

"БОРИСЛАВ СМІЄТЬСЯ" НА СЦЕНІ У ВІННІПЕГУ

на складається з багатьох картин, усі вони зливаються в одну цілість, що висвітлює життя й взаємодієснини бориславських робітників.

Короткий зміст цієї інсєнізованой повісти такий:

У Дрогобичі живе собі білісінка сім'я, мати й троє дітєв. Найстарший хлопець Бенєдєж, уже парубок, мусить важко працювати на будові мосту підприємця, щоб втримати прижиттє сім'ю. Камінь паде йому на шєву й придавлює. Левий живого

Бенєдєж беруть додому й він за якийсь час мусить знов їти до роботи, хоч не є хорий. Озданє будівничий же хоче його приняти більше.

Бенєдєж їде на роботу до Борислава де видобувають нафту. В Бориславі він ажєвляється з іншими робітниками і з часом готовий їх до страйковий боротьби. За підступом нафтових магнатів, яким вдалося вкєрєсти в страйковий комітєтє допоміжєну кєсє, робітники програють страйк, а самий Бенєдєж попадає в тюрму. Однєчє якасьвє боротьба відбуває знов, цим разом вже гоєстрайк. Робітники мєстєся на плаєсінках нафтових шєрів і запалюють нафтові дєрєзє. Увєсь Борислав горить, сміється вогнем. Бенєдєж залишає тюрму і разом з іншими робітниками вітєє дух помєсти над висєкувачами.

В "Борислав сміється" виступають але-більшого гурти. При самій будові у Дрогобичі й у Бориславі працюють робітники і робітничі. Цім разом гуртові виступи не випали так вдало, як повинні. Все жєкоє їшло на команду. Всі мовчали нараз, а так само всі вибухали сміхом, якби в один голос. Гуртовий єпїд нагадує величєзну профєсїю з її пєсєнними пієсєнами. Виглядом і строєм багато робітників і робітничїх відслєка були від тих нуждарів Прикарпаття, й важко було глядєчєм додуматися, що не має бути дєсь там у затьмарєному нуждою Бориславі чи Дрогобичі. Цєгла, що її носили робітничі, аж ніяк не підєхєдєла до обличчя ї строїв. З обличчя важко було вичитати злидні дрогобичєвських халушників.

За те усі терпіння і жалкі голосєла жалібними плакучими звуками струнна орєстрє. Глибєким, придушенєм голоєом вириваєє голоє стражданиї Бенєдєж і усіх робітників, то знов повний прокльон і помєсти загорює увєєю силою струнного голоєсїня. Те чого важко було договорити самому Бенєдєжє, його мовою й болєм говорили мєлєодїїні звуки орєстрє. Бенєдєж і орєстрє єєбє взаїмно доповнювали. Вони разом тужили, єспїєліли над єудєбєжє Бенєдєж і робітників, вони разом їшли у бїй, очєні, бєдєрї, повні єли и надїі.

Мати Бенєдєж, тєка Кузін, вірно відбїла усіє стражданиї матерї, яка вже нєраз заглядєла у вічі голодєвої ємертї. Усі чєрєні обличчя ї рухи самї єдїчили про неєдїні пережитї злидні. Бїда тєльє, що її діти Марїєка і Грїшє (Пєрєєє Угрїн і Кузін) нїяк не дали пізнати про собі, що вони терпїли голод і випїєдали мєлока. Вони жє були повні, червоні, якби купєлєшє в достєтєвах. І єамє єє єпїльно вражєло тїєю невєрною відбиткою нужди і єсувало дїж, хоч сама їхня гра була добре й їмїло віддана.

Підприємці, т. т. Білєщєвський, Гєрдієнко і Гушєка найшли єєбє в рєліях. А вже вродилого підприємця з увєєю його величєкопєнєсєніми мєйєрами відїтраєє тов. Гєрдієнко. Єє було помієно в поведєнні його з дамами та при їдї. В рєліє ковалїє з мєлоєм в кузні тов. Гєрдієнко теж вірно "дмухє" на польовий кузєн, єпїєвачє для усіх і для єєбє.

Будівничий, тов. Хорєкєвий, у поведєнні з робітниками й підприємцями витримав до кінєца. Дєєпот для робітників, що не рєхєтуєє з їхнім життям, він плаєує самий перед своїми панєми підприємцями, що віддєлає йому будову дому.

Його майєстр, тов. Лєндїй, вже бїлизєє тримавєє робітників і нєраз єтає в їхній оборонї. Він і будівничого бєтєєє, й робітників йому жалє. Такий то був майєстр, тов. Лєндїй.

Гра інших аматорів, доповнюєвала увєсь змієст. Замїтити єпїд, що у першїх двох відєлоєвах не всі увїєшли у свої рєліє зараз. Вони втїгуєвалиєє з рєзультєком самої акції. П.тєєє.